

nr. 1

1995

HIND 6.50

HEA LAPS

nink tema sõbrad ja sugulased

GALERII

KOOMIKS
MUSTKUNST

ÕPETAJATE
VÄLIMÄÄRAJA

AUTOKAARDID
LÜMEKUJUD

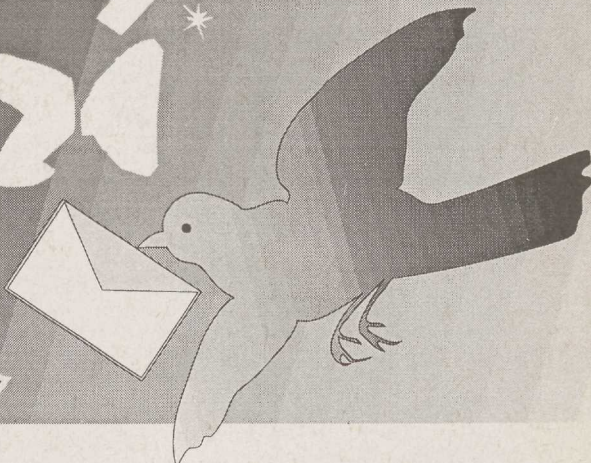
LASTE TÖID

KROKODAABLIA



Lapsuusi

Kõrjanurk



Need pärlid saatis Heale Lapsele Suure-Jaani Keskkooli õpetaja KERSTI VENDELIN. Lapsur arvab, et tema on küll auhinda väärt!



PEIPSIST PÜÜTAKSE KILU JA VÜRTSI.



MAHLAKAD SÖÖDAD ON SILO JA SÖNNIK.



PÖLLUL KASVAB RISTIKHEIN JA TIMUKAS.

PÖDER OLI KOTTIDENI LUMES. (peab olema kootideni)



SKELETI OSAD ON ÜLA- JA ALAJÄSEMED, SELGROOG JA KALAVAAGEN.



TALIVILJAD ON KÖRS JA PÖHK.

USS ROOMAS PASASSE. (lünkharjutus : ...ss r.....mas p....sasse, peaks olema põõsasse)

VANASÕNU : ÜKS KÕIGI, KAKS ÜHE EEST.

LEHM LÜPSAB SUUST, KANA MUNEK KÕRVAST.



ÕIGE HÕLMA EI NÕELU ÜKSKI.

KUS VIGA NÄED OLEVAT, SEAL TULE JA PARANDA !

TÜHI JUHAN EI SEISA PÜSTI.

Harjutus : kes ? häälitsus mida teeb ?

KITS PEE-PEE PEETAB

LÖVI MÖIR-MÖIR MÖIRGAB

AINSUS - RIUGAS (st. ulakus) MITMUS - RUIGASID

NB!

Hea Lapse 1994.aasta 6. numbri ristsõnade parimad lahendajad olid JANE OJA Jõgevast, MARTIINA VIIL Tartust ja ELARI HAUGAS Tallinnast.

Auhinnad on teele saadetud !

Eesti Lasteorganisatsiooni

kõikehõlmav vastlatrall

toimub vastlapäeval 28. veebruaril Tallinna mägistel nõlvadel.

Kukleid sööma, teed jooma ja ELO parima liugleja tiitlile võistleva oodatakse kõiki elokaid.

Tule ka Tahkurannast, Nuustakult ja Assamallast !

Korraldajad on seekord Tallinna elokad.

LÄHEM INFO TEADAGI KUST —
ELO PEAKORTERIST

KÖNETRAAT 52 77 85

KIRJATRAAT 52 77 90

ELO peakorter

ALLEAA

Seekord puhub lapsur juttu tähtsa mehega: pildil on Eesti Merelaevanduse peadirektor TOIVO NINNAS.

Kas unistasite juba väikesest peale meremehe elukutsest ja ujutasite lompidel puukoorest paate?

Ei, väikesest peast ma ei mõelnud sellele, et saan kunagi kapteniks: kasvasin maal vanaisa talus. Mu ema suri väga noorelt, isa abiellus uuesti, ja minu kasvatajateks olid vanaisa-vanaema. Paate ma ei ehitanud, aga parve tegin küll valmis — sõitsin sellega talu tiigil. Meie kodu asus Läänemaal, meri oli talust 5 km kaugusel.

Maal elati väga vaeselt, kui mina väike olin. Tavaliselt oli maapoistel kaks edasiõppimise võimalust: kas raudtee- või tööstuskool — mõlemad andsid tasuta toidule lisaks veel ka vormiriietuse. Mina olin ses suhtes erand: 1954. aastal, kui olin lõpetanud Parila 7-klassilise kooli, läksin edasi õppima Haapsalu 1. Keskkooli.

Kas Teil olid kõik hinded head?

Matemaatika ja füüsika olid mu lemmikained — ülesannete lahendamine pakkus mulle suurt lõbu. Aga keeltega olin kogu aeg hädas, emakeeles ei saanud ma kunagi üle "kolme": kirjandite mõtted olevat olnud head, aga grammatika... Unistasin küll Tartu Ülikooli matemaatikat õppima minna, aga kartsin sisseastumiskirjandit. Isa oli linnas ehitusel töödejuhataja ja tahtis, et õpiksin ehitajaks — see elukutse andis tema meelet igal ajal leiba. Vanaisa oli ka osav ehitaja — aga minul pole kahjuks kunagi "kuldseid käsi" olnud: maakaevamise ja tsemendisegamisega ainult olengi hakkama saanud. Vastu isa tahtmist astusin siis hoopis Tallinna Merekooli — enne mind polnud meie peres meremehi olnud.

Kas ujuda ikka oskasite?

Oskasin ja arvatavasti oskan praegugi, ainult et mingit kjndlat ja uhket ujumisstiili ma ei õppinud — minu ujumisviis on midagi konna ja koera vahepealset.

Kas sattusite kohe kaugetele reisidele?

Minu õnnetuseks selgus, et kuna mu tädi elas Kanadas, siis mind välissõitule ei lastudki... Selliseid poisse, kes välisviisat ei saanud ja keda

seetõttu Kaug-Ida tööle saadeti, oli meie kursusel kuus. Sattusin Sahalinisaarele. Välissõiduloa sain alles siis, kui olin juba 9 aastat Kaug-

Idas elanud ja Vladivostoki Kõrgema Merekooli lõpetanud. Seejärel käisin kaptenina enam kui 50 korda Jaapanis... 11 aasta pärast tulin Eestisse tagasi ja vahepeal olin Soomes "Saima Lines" peadirektori asetäitja. Enam kui 20 aastat olen olnud nüüd "kaldameremees".

Kas Teid kardetakse?

Ei karda mind keegi! Kakleja ega tülinorija pole ma kunagi olnud, kuigi arvan, et end kaitsma olen võimeline küll.

Kas pikkadel laevasõitudel on tulnud ka kokka mängida?

Ei, kahjuks ei oska ma toitu ei osta ega valmistada, häda pärast keedan kartuleid. Aga kuigi on küll igasuguseid peeni kaugete maade toite söödud, on mu lemmikroaks jäänud praekartulid — nagu lapsepõlves. Kaug-Idas oli igatsus ka musta leiva järele. Igal hommikul sünn rukkijahuputru — see on tervisele kasulik.

Mitu Toivo Ninnast on olemas?

Praegu on neid kaks: mu pojalt on sama elukutse ja nimi mis minulgi. Kui käisime temaga pärast seda, kui ta Peterburi Mereakadeemia lõpetas, välisreisil, siis tõmbas Taani lennukompanii meil ühe pileti nimekirjast maha, arvates, et on juhtunud eksitus. Küsisin siis, et kas pean "lapse" sülle võtma — aga poiss on minust palju pikem...

Mida peaks praegune koolipoiss tegema, et tulevikus kapteniks saada?

Rukkijahupudru söömisest üksi jääb väheks: terivist tuleks karastada, sporti teha. Merel on olulised ka head silmad ja tugevad närvid: otsuseid tuleb laevas väga kiiresti vastu võtta... Meremehe elukutse on tõesti mehe amet!



Mida ma kardan ?

Kõige rohkem kardan ma vist seda, et pean uue õppeaasta alguses koolikella kolistama. Koolikella kinkisid Carl Robert Jakobsoni nimelisele Keskkoolile (see on meie kooli nimi) rootslased. Sõnadega "Seda kella võib kolistada iga uue õppeaasta alguses õpilane, kes on olnud eelmisel õppeaastal teie kooli kõige parem õppur, aga alles siis, kui Eesti on iseseisev." Muidugi on see aumehe asi sellist kella kolistada, aga mina ikka kardan. Igal juhul kui direktor ütleks: "Nüüd tuleb seda kella kolistama eelmise kooliaasta pari õpilane Maarja Saldre," siis kõigepealt ma punastaksin, seejärel lähaksin oma makaroni taoliste jalgadega lava ette. Vahepeal (võib-olla, kuigi ma eriti ei usu järgnevat) teeksin aga suurest hirmust püksi. No jah, siis oleksin ma märgade pükstega ja näost punane nagu keedetud vähk lava ees. Ega ma vist ei jõuaks kella üleski tõsta, see on ju kuld, aga kui kogu jõud kokku võtta, siis võib-olla kolistaksin selle kella kuidagi ära. Ega see ei pruugi ju nii olla, et just mina pean, aga hästi õpin ma siiski. Kolmanda klassi lõpetasin kiituskirjaga, selle kooliaasta esimese veerandi tunnistusel oli vaid kaks nelja: loodusõpetus ja käitumine. Naljakas see veidi on, et mina kardan seda, mida paljud väga himustaksid, kuid mina olen mina — oma mõtete, tunnete ja soovidega. Muud ma ei karda eriti — kui, siis ainult üksi pimedas toas olla, et võib-olla tuleb mõni mees või isegi vampiir ja...

Tervitades Maarja Saldre Viljandist



Pildi joonistas ORMES LIIVAK Tallinnast.

Elas ilmas vampiir.
Tal oli kodustatud nahkhiir.
Käisid nad maailmas ringi,
jalas kandsid Adidase kingi.

Vampiir, nahkhiir, kas tead,
pole minu sõbrad head.
Ehmatavad, tapavad
ja siis koju kappavad.

Luuletuse kirjutas ja vampiiri
joonistas NELE VIILUP
Kohtla-Järvelt.

KOLLIMURDJATE OMANIKEKS SAAVAD :
MAARJA SALDRE VILJANDIST,
NELE VIILUP KOHTLA-JÄRVELT, AGNES KÜTT KOLUVEREST,
ORMES LIIVAK JA IVO HEINLOO TALLINNAST
NING LHVIKA KÄNGSEPP ANTSLAST



Kõik ütlevad, et ma olen
tugevate närvidega, aga ühte
asja ma ikka kardan — pauku

Pildi joonistas AGNES KÜTT Koluverest.

Alaveere laste

Lume ootamine

Juba ammu käes on talv.
Küll on täna kole ilm!
Millal lumi tuleb maha?
Mina õue minna taha!

Mina ootan, ootan lund.
Karugi näeb pehmet und.
Millal lumi tuleb maha?
Mina õue minna taha!
Nele Gellert, IV klass



Lumehelbekeste tants

Olin üksi õues ja mõtlesin lumehelvestest. Kui õrnad nad on — ja kui puhtad! Sirutasin käe ette ja ootasin, et mõni lumehelbeke käele langeks. Vaatasin taevasse ja mõtlesin: "Kui tore oleks olla lumehelbeke! Kui ilus oleks vaadata valget maailma kõrgelt!"

Mul on tunne, et lumehelbed peavad pidu, kui nad ülevalt alla liuglevad — nad keerlevad nii, nagu tantsiks. Kui lumelaps mu käele langes, oli mul tast isegi kahju. Ta oli nii ilus ja õrn, ta hõljus nii kergelt, ja nüüd ei ole teda enam — ta juskui haihtus! Nii juhtub lumehelbekestega. Ma tahaksin, et lumi oleks maas, aga miks peavad kõik need kaunid lumehelbed hukkuma? Miks ei võiks nad lihtsalt liuelda ja hõljuda? Ometi jõuavad nad maha. Ja kui päike neid paitada tahab, on ta käed nii soojad, et kõik väikesed tantsijad sulavad veeks. Kui nad on veeks muutunud, siis neid enam ei eralda.

Kuid ometi on tore, kui lumi on maas ja õhtul pimedas taevast peavad õrnad, väikesed lumehelbed kuuvalguses pidu.

Riina Roots, VI klass



Mõlemad pildid on joonistanud **KARL AASAMÄGI** Keava Algkooli I klassist.

TALV

Talv tuleb

Orav närib viimset sügiskäbi — sellega on lõbu läbi.
Põldudelt kadunud kapsaste pead,
keldrisse kogutud saagid on head.

Lõunamaale lennanud on kured,
kelle pojad on juba suured.
Karu uinub talveunne,
varsti kukub lapski lumme!

Katrin Paulman, V klass

Õnnelik poiss

Mul on üks vend ja üks õde. Mul on ema olemas, aga isa mul ei ole. Mina tahan saada meremeheks, nagu isa oli. Mulle meeldib palju tööd teha. Isa oli väga tugev ja tegi palju tööd.

Mul on onu ja vanaisa ka. Tal on tumedad juuksed. Tal ei ole habet ega vuntse. Minu vanaisa on naljahammas.

Mul oli sünnipäev. Mulle kingiti kaks papagoidi ja ilma nendeta ei ole mul rõõmu. Minu vennale kingiti koer.

Näed, kui õnnelik poiss!

9-aastane Jevgeni Galtrenko

Virk poiss

Elas kord üks poiss. Ta nimi oli Tarmo. Ta oli hea poiss. Ta oli virk ja tegi palju tööd. Enne, kui ta läks magama, pesi ta ennast korralikult. Hommikul tõusis üles, sõi ja läks kooli.

Ja koolis käib ta siiani, kui ära lõpetanud ei ole.

8-aastane Keljo Kurjamaa

Triki tegemiseks on sul vaja kohvrit, münte ja osavaid käsi.

Võta käsi kohvrast välja, mündid sõrmede vahel, ja ütle:

“Nüüd te näete, kuidas mündid lähevad läbi minu küünarvarrest.”

Aseta vasaku käe küünarnukk kohvri peale. Peopesa pane kaela peale kukla poole. Hoi a münte kõvasti parema käe pöidla, nimetissõrme ja keskmise sõrme vahel. Las mündid paistavad sõrmede vahelt välja nii, et kõik neid näeksid. Hõõru münte küünarvarre peal ja ütle:

“Tähelepanu! Kohe mündid kaovad!”

Seejärel pilla mündid küünarvarrelt kohvrile. Võta mündid kohvrilt vasaku käega ja pane paremasse kätte. Aseta vasaku käe küünarnukk uuesti kohvrile ja proovi münte uuesti küünarvarrel hõõruda. Mündid kukuvad jälle maha. Võta nad veelkord üles vasaku käega ja pane näiliselt uuesti paremasse kätte. Hõõru jälle parema käe sõrmedega küünarvart. Teeskle, et mündid on

ikka endiselt paremas käes, tegelikult aga hoi a neid vasaku käe kolme sõrme vahel. Sellesama käe sõrmedega pane mündid kuklale või särgikrae vahele. Hõõru parema käega uuesti küünarvart ja siis tee äkki peopesa lahti. Münte pole. Võid ka näidata vasaku käe tühja peopesa.

Nüüd on vaja mündid “tagasi nõiduda”. Nopi raha õhust: tee parema käega liigutus, justkui nopiksid midagi kõrge oksa küljest. Aseta küünarnukk uuesti kohvrile ning silita küünarvart parema käe sõrmedega, justkui ajaksid münte sealt innukalt minema. Tee seda mitu korda. Samal ajal aga võta vasaku käega kukla tagant või krae vahelt mündid ja hoi a neid sõrmede vahel. Ütle:

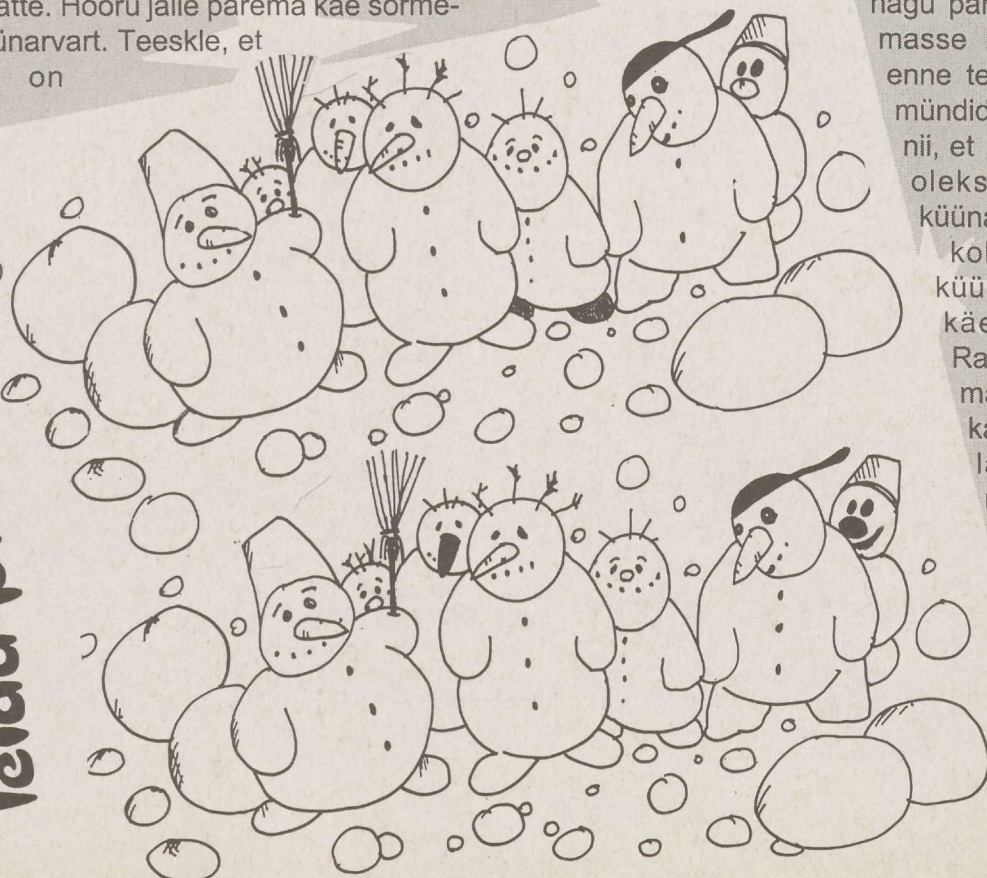
“See käib kähku.”

Teeskle, nagu oleksid pillanud nähtamatud mündid kohvrile. Võta need uuesti üles vasaku käega, kus näppude vahel mündid juba on, aga nii, et publik

seda ei näeks. Tee liigutus nagu paneksid nad paremasse kätte, nagu olid enne teinud. Oota, kuni mündid pihku saad, aga nii, et seda näha ei oleks. Aseta vasak küünarnukk uuesti kohvrile ja hõõru küünarvart parema käe sõrmedega. Raha on nüüd paremas käes. Loe: üks, kaks ja kolm! ning lase müntidel maha kukkuda. Nüüd võivad kõik veenduda, et mündid on tagasi.

Jüri

Mitu erinevust
leiad piltidel?



Pildid joonistas
ARTUR JURIN

Kes kriipis pildid kaljudesse?

Eestimaal liikudes võime teede lähedal näha siltidega tähistatud suuri kive. Tegemist on riikliku kaitse alla võetud muistsete ohvrikivide või väikelohuliste kultusekividega. Ajaloolased on leidnud üle tuhande sellise graniitkivi, millesse meie muinasaegsete

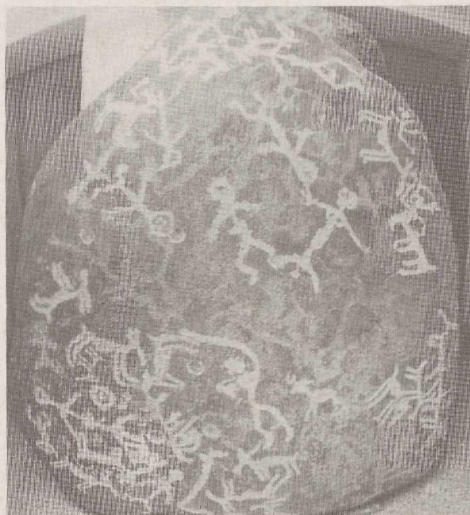
esivanemate poolt lohud uuristatud, tuntuim on Assaku Nõiakivi, millel üle kolmesaja augu. Vanemad raiendid on dateeritud üle kahe tuhande aasta vanusteks. Neid arvatakse olla kasutatud muistsetes uskumustes ja ohverdusrituaalides, kui peeti pühaks taevakehadega ja loodusjõududega seostatud jumalaid ja haldjaid. Maasuk ei kadunud rahva mälust ka üldise ristiusku pöördumisega ning on praegugi austajaid võitnud. Lisaks kivist mälestusmärkidele on meil iidseid hiiepuid, põliseid tammikuid, ja ohvriallikaid. Arheoloogide leiud muistsetest asulatest tõestavad, et meie esivanemad on asunud siin maal juba üle seitsme tuhande aasta.

Aastatuhandete tagant pärinevad meie rahvalaulud — see on meie mälu. Ja meie kohus on säilitada seda, mis nii kaua püsinud, mõista, et selles kindlas toetuspunktis kestame, kuni austame oma minevikku, kust oleme pärit. Minevikku ulatuvate juurte kaudu oleme seotud teiste soome-ugri hõimurahvastega, keelesugulus ühendab meid uurali rahvaste perre.

Rändrahnud on meie paekivisel maakamaral koha leinud pärast kümne tuhande aasta tagust jääaega. Sulavad jäämassid ja vesi veeretasis vähehaaval siia graniidikamakaid, mis meist sadu kilomeetreid põhja

pool olid kaljudest lahti murdunud. Eesti maastikule omasena on need pikal teel siledaks lihvitud kivid alati aupalikkusu suhtumist ja aukartust äratanud — suuremate kohta on teada rahvapärimsusi ja muistendeid, väiksematega on põllumehed kimpus.

Karjala kaljujoonised ja Soome kaljumaalingud on püsinud aastatuhandeid. Ja sellele vähesele, mis säilinud meie päevini, toetuvad ka meie oletused muinasaja kultuuri kohta. Kaljutaide leiukohtade lähedusest on arheoloogilistel väljakaevamistel tulnud päevavalgele esemeid, mis tähistavad asulaid, aga ka rituaalidega seotud paiku. Äänisjärve kaljujooniste leiukohtadele lähimatest muinasasulatest on leitud hulgaliselt nn. lohkkammkeraamika kilde, Petroskoi arheoloogidel on õnnestunud taastada erineva suurusega ümaraid nõusid. Leide katvad ornamendid pressiti savinõudele kammitaoliste tööriistadega, neil tarbeesemeil kujutatul ei ole küll palju ühisjooni kaljujooniste temaatikaga, siiski peetakse kammkeraamika kultuuri hõimusi neil aladel säilinud kaljutaide loojateks. Eeldades, et kaljujooniste leiukohad on olnud muinasaja pühad, võib oletada, et asulapaigad olid neist mõnevõrra eemal. Sellele väitele võib leida kinnitust mitmete soome-ugri ja ka teiste rahvaste kommetest või pärimustest. Näiteks Koola poolsaarel Ponoj jõe keskjooksul asuv Chalmny Varrj' kaljuraiendite leiukoht on lähimast saamide külast umbes 35 km kaugusel, vaid talvel või kuival suvel ületatavate soode taga. Mõöda

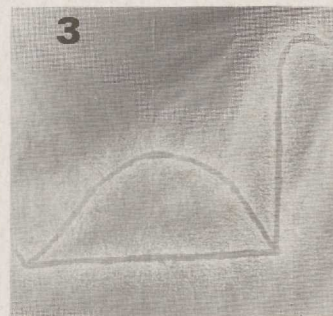


2

sinna maad üle 70 km. Sajandi algul rajasid sellesse pühasse paika küla Lapimaale ümberasunud komi põhjapõdrakasvatajad, kes pagesid üle Valge mere sadade kilomeetrite taha kodumaad laastanud katku eest. Lapimaal äratavad tähelepanu ka seidakivid ja kililabürindid. Need on kohad, kus taheti olla omaette, ümberringi puutumatu loodus. Loodeti oma soovide täitumisse. Ja alati ei olnud tee ohverdamise- ja rituaalipaikadesse igapäevale teada, need olid tihtipeale raskesti ligipääsetavad ja matk sinna täis ohtusid.

Vesi oli see, mis ühendas nii kaugeid vahemaid kui aegu. Asulad olid rajatud veekogude lähedale. Kindlamad liiklemisteed kulgesid üle vee ja jää. Suviti liiguti muidugi paatidel, talvel aga põdra- ja koerarakenditega. Kasutati ka suuski, mis alt loomanahaga kaetud ja pärikarva hästi libisesid. Põdrarakendit kasutati edukalt sügisel ja kevadel ilma lumetagi.

Karjala kaljujooniste vanuseks hinnatakse üle 5000 aasta.



3



4

liltidel :

1. Kas " Päikeseluik " ?
Äänisjärvel - Bessi põhjaneem.

2. Üks Ponoj jõe kaljuraienditega kivi Lapi-
maalt — praegu Lu-
javri (Lovozero)
muuseumis.

3. Leid Luigeneemelt
1987.a.

4. Nn. Bessi figuur
äänisjärve rannalt.

TÄRKSUSED :

Äänisjärve kohta kasutatakse sagedasti nimetust Oonega.

Antropomorfne - inimesekujuline
Zoomorfne - loomakujuline
Aunaarmärk - kuumärk
Polaarmärk - päikesemärk
Petroglüüf - kaljujoonis

Fotod : Loit Jõekalda

Mis ajendas inimesi jätma kaljupinnale kujutusi? Paljudes neist tunneme ära linde ja loomi, ka inimfiguure, laevu, antropo- või zoomorfseid olendeid. On omavahel ühendatud jooniseid, neid on ka üksteise peale raiutud. Erilist tähelepanu on pööratud nn. lunaar- ja solaarmärkidele, need meenutavad taevakehi, ena-masti kuud ja päikest. Ilmselt olid kujutised algselt maalitud ja nende järgi raiuti hiljem kivist tööriistadega siledasse kaldakaljusse uurded. Enamik kaljuraiendeid on loodud sõrmelaiuse kontuurina, osa kujundeid siluetselt välja raiutud. Tavaliselt asetsevad nad laugjatel kaldakaljudel veepiirile või-malikul lähedal, mõnikord ka horisontaalsel pinnal. Seevastu vertikaalsetele kaljuseintele loodud maalitud on püsinud aastatuhandeid vaid

punase värvainega maalitult. Soomes on praeguseks teada üle kuukümne kaljumaalingute leiukohta. Kogu seda temaatikat käsitlev näitus saab teoks 1995. aastal



"Imeveski" Luigeneemel
Äänisjärvel

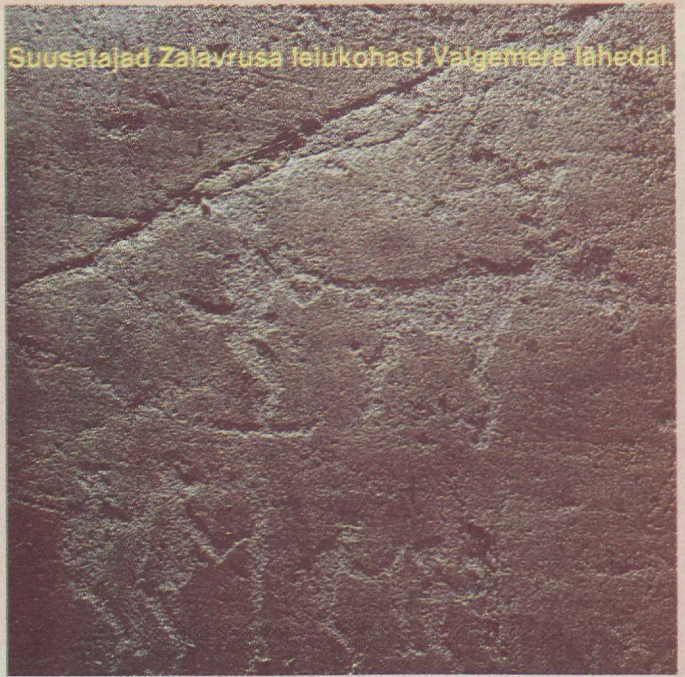
Rovaniemi Arktikakeskuses.

E e s t i Muinasteadeselts on uurinud Karjala kaljujooniseid üle kümne aasta. On valminud kaardid ja asendiplaanid, paber-, tekstiil- ja kips-koopiad. Äänisjärve idakaldal on teada neemedel

Kaljuraiendid Lapimaalt Ponoijõelt.

ja saartel paarkümmend leiukohta üle tuhande petroglüüfiga. Põhjapoolseim leiukoht avastati seltsi liikmete poolt 1986. aastal ja nimetati Luigeneemeks seal asetseva Euroopa suurima, nelja meetrini ulatava veelinnukujutise järgi. Veel enam on äratanud huvi aga nn. "Imeveski" kompositsioon, mis kutsub väga erinevaid oletusi tegema. Vastuseta jäänud küsimused ajavad inimesi põnevile, teinekord leitakse tuge müstikast või astroloogiast, oma teooriad on muidugi teadlastel. Paari millimeetri sügavusele raiutud joonistega

Suusatajad Zalavrusa leiukohast Valgemere lähedal.



kaljudest võib kergesti üle või mööda minna, paremini nähtavaks muutuvad nad päikeseloojangu eel või koidu ajal, kui päike madalal. Raienditesse tekkivad varjud joonis-tavad nad siis selgelt välja, kujundid tõusevad kaljupinnast justkui kõrgemale. Märkimisväärseid kaitsealasid on suudetud luua Norras ja Rootsis. Karjala kaljujooniseid on sattunud nägema vähesed huvilised, osa neist on kahjuks hävimisohus.

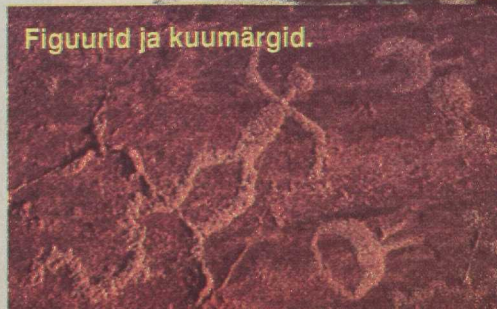
LOIT JÕEKALDA

Autori fotod.

Alo ja Krissu Bessineemel —
Äänisjärvel



Figuurid ja kuumärgid.





▲ "OOTUS" Helina Lass, VI klass

"KARU MAGAB" Sirli Aru, I klass ▼



▶ "KELGULE!"
Siim Sündema,
I klass



"TERE, TALV" Hannele Hummel, I klass

GALERII

ALAVERE
PÕHIKOOLI

LASTE TÖID



▶ "TALV" Nele Gellert, IV klass



"MÄEST ALLA!" Jaanika Kutsar, I klass

Mis on uudist nukuteatris?



1

Kõige tähtsam uudis on see, et nukuteatri mängukavasse on jälle lisandunud mitu uut lavastust. Tore, kui tuleksid neid ise vaatama — kas siis puhkepäevahommikul perega seltsis või argipäeviti klassikaaslastega koos. Eksib see, kes arvab, et nukuteater on ainult päris pisikeste teater — sisukat ja heal tasemel tehtud nukuetendust naudivad kindlasti ka suuremad tüdrukud ja poisid, täiskasvanutest rääkimata.

Nukuteatri tänavuse, 44. hooaja esimese uuslavastusena tõi Helle Laas koos kunstnik Mart Aiaga lavale tšehhitar Iva Perinova näidendi **“MUINASJUTT ÄPAR-**

DUNUD DRAAKONIST”. Muinasjutu tegevus toimub ühes kuningriigis, kus elab ka... Draakon. Ei, mitte hirmuäratav koletis, vaid heasüdamlik, õrnatundeline ja pisut saamatu olend, kes on täpselt niisama kummaline nagu see tore muinasjutt isegi. Loomulikult lõpeb lugu hästi nagu muinasjutud ikka.

Leelo Tungla humoorikas nukunäidend **“Lehmatalari lugu”** pajatab tublist lüpsilehmast Maasikust, kes ühel päeval hülgab armsad kaaslased ja kodutalu, et vahetada tänamatu piimaandja amet ahvatleva lauljakarjääri vastu välismaal. Hendrik Toompere on näidendi lavastanud vanas heas sirmiteatri laadis ja mängib ise ka näitlejana kaasa. Koduloomadest tegelaskonna ja taluõue kujutava lavapildi kavandas paljude laste lemmikkunstnik Raivo Järvi, läluluviisid kirjutas Tõnu Raadik.

Jõulupühadeks lavastas Väino Luup **“TIMBU-LIMBU JA LUMEMÖLDRID”**. Kalju Kanguri muinasjutu kirjutas nukunäidendiks Talvo Pabut, kujundas Marju Pottisep, muusika tegi Tõnis Kauman. Kasetohu-rossi väikesel perenaisel Timbu-Limbul on mure: talv on käes, aga lund ei ole! Tüdruk usub, et lumemöldrid on lihtsalt tukkuma jäänud ja otsustab sõpradega koos neid äratama minna. Meeleolukat lavalugu mängitakse pühade ajal ning kindlasti saab seda näha ka uuel aastal.

Endiselt püsivad kavas ka mitmed päris vanad lavalood.

Kõige kauem ja kõige rohkem on Nukuteatris mängitud **“Okasroosikest”** — tosina aasta jooksul rohkem kui 350



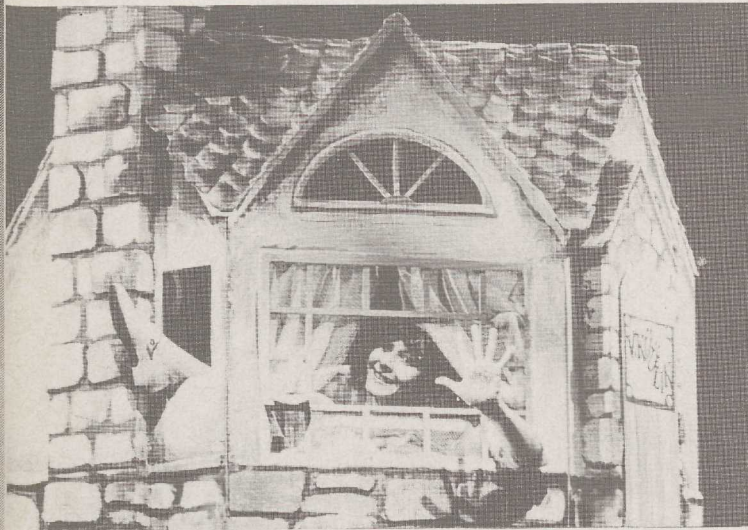
3

korda! Laval on valge muinasjutulaegas ja näitlejad—muinasjutuvestjad, kes tillukeste nukkudega jutustavad, laulavad ja mängivad lastele tuttava loo sajaks aastaks uinunud printsessist.

Armas vana lugu on ka “PÖIAL—LIISI”, muinasjutt lillest sündinud tüdrukust, kes eluga konnatiigis ega muti maa—alusel urus kohaneda ei suuda, koos pääsukese—ga haldjariiki lendab ja seal oma õnne leiab.

Ikka ja jälle käiakse vaatamas mudilaste muusikali “HUNT JA SEITSE KITSETALLE”. Vaatajaid võlub lavale loodud nukumaailm, kus tegelased tegutsevad lauldes ja kus kõik on väike ja “justkui päris”. Tillukesed taldrikud—tassid, kust talled söövad—joovad, pisikesed padjad, millega nad padjasõda peavad, ehtsana tunduv mängutainas, millest pagar saiapäste vormib ja väike veski, mis tõesti käib ringi ja jahvatab...

Laulderohke etendus on ka “METSAKUNINGA KROON”, rõõmus ja pilkupüüdva lavakujundusega metsamuinasjutt, milles ei puudu õpetlik iva. Metsakuningas Karu on valitsemisetööst väsinud ja otsustab nüüd mõneks ajaks noorpõlve laantesse puhkama sõita. Karu äraolekul haarab krooni ja trooni ennasttäis Rebane, kes palju mõtlematuid tegusid korda saadab, enne kui Karu koju



jõuab ja korra majja seab.

Pika pealkirjaga naljakas näitemäng “HENDRIK TOOMPERE JA HEINO SELJAMAA KAHEKESI KUUES OSAS” on lugu väikesest rumalast Eeslikesest, kes ei taha lugema õppida, ja targast Päkapikest, kes teda kirjatarkuse vajalikkuses veenda oskab. “KUREKE JA HERNETONT” on ilus nukravõitu näidend haige tiivaga kurepojast ja vanast üksildasest Hernetondist, kes teineteist toetades ja hoides elavad üle karmi talve. Ilusa mõttega kirjutatud näidendi “SOOKOLL JA SISALIK” tegelasteks on sooelanikud ja väike vahva Sookoll, kes aitab soos hoida kodurahu ja tasakaalu. See on lugu loodusest ja iga elusolendi erakordsusest, unistustest ja nende täitumisest. “ALICE IMEDEMAAL” viib vaataja Alice'i unenägude maailma, kummaliste tegelaste ja ülalataivate sündmuste keskele. Põnevad on valguse—, värvi— ja heliefektid, muutumised—moondumised, mustkunstitrikid... Lavastuses on leidlikult kasutatud nukulava kõige erinevaid võimalusi.

Veel on Nukuteatri mängukavas näitleja Helle Laasi muinasjututunnid vepsa, setu, saami, islandi, komi ja eesti rahvajuttudest (muide, neis etendustes paneb

näitleja kaasa mängima ka publiku). On mööda lasteaedasiid reisiv mini—nukuteatri etendus “ROOSA MUINASJUTT”, päkapikulugu “KES ELAB METSA SEES”, maskiteatrina lavastatud estraadietendus “SÜNNIPÄEV ESIKUS”, lavastatud täiskasvanutele...

Aprillis on Väino Luup lubanud lavale tuua “Buratino”, vana papa Carlo poolt meisterdatud puust poisikesel põnevad seiklused.

Lõpetuseks veidi infot. Nukuteater asub ikka Tallinna vanalinnas, aadressil Lai tänav 1. Kassa on lahti teisipäevast reedeni kella 10—17.30, laupäeval ja pühapäeval kella 11—14. Teatrisse võid helistada, etenduste kohta pärida ja pileti kinni panna telefonil 44 12 52.

Kohtumiseni Nukuteatris!

Tiina Vapper

PILTIDEL :

1. “Mina hakkam nüüd ära minema, kus on mu prillid ja kus piip?” laulab Karukuningas end puhkusereisile sätides.

2. “Minu tige draakonikene läheb nüüd lossi ja sööb printsessi ära,” loodab Võlur elukat teele saates.

3. “Mis sa tühja kurvastad — varsti hakkab perenaine sind lüpsma, küll siis tujugi paraneb,” lohutab heasüdamlik Krants Lehmatari.

4. “Nüüd ma olengi suureks kasvanud, vähemalt siin pole küll ruumi edasi kasvada,” rõõmustab Alice, keda nukulaval kehastab Rita Rätsep.

LUMEST JA JÄÄST

Juba vanas Hiinas 2000 aastat tagasi, raiuti jääst välja põnevaid kujusid. Kahjuks pole need säilinud, sest jää sulab ära ja fotosid siis ju veel ei tehtud.

Tänapäeval on maailmas loodud spetsiaalne lume- ja jääskulptuuriorganisatsioon, mille alla on ühinenud riigid, kes pidevalt selle kunstialaga tegelevad. (Kanada, Soome, Hiina, Jaapan, USA, Rootsi, Norra, Prantsusmaa, Itaalia, vts.)

Lume- ja jääskulptuure meisterdatakse turismikeskustes selleks, et pakkuda huvitavat meelelahutust turistidele ja muidu külalistele. Aga loomulikult on see ka omalaadne kultuurisündmus.

Igal aastal toimuvad ülemaailmsed lume- ja jääskulptuuride võistlused. Võistlustest võivad osa võtta ainult elukutselised skulptorid.

Peale võistluste korraldatakse ka festivale, kust võivad osa võtta ka asjaarmastajad, aga töögrupi juht peab ikkagi olema elukutseline skulptor.

Veel korraldatakse sümposiume. Nendest võivad osa võtta kõik kunstiharidusega inimesed.

Kuidas siis pääseda nendest põnevatest sündmustest osa võtma ?

Selleks peab iga meeskond saatma võistlusmaale oma tulevase töö maketist tehtud fotod või joonised. Need vaatab läbi kunstiline ja tehniline žürii, kes valib välja meeskonnad, kes võivad sõita võistlema.

Valmis töid hindab ja määrab kohad kunstžürii.

Võistlustingimused on eri maades erinevad. Näiteks antakse Hiinas jääskulptuuride

võistlusel

meeskonnale kätte üks terve jääkuup — 2 x 2 x 1 m

(umbes 4-5 tonni).

Võistkonnas on kaks inimest ja tööaega kolm päeva.

USA-s on lähteaineks 12 jääkuubikut 1,2 x 1,2 x 1 m (umbes 12-15 tonni), meeskonnas on neli liiget ja tööaega kuus päeva. Tööd võib teha kasvõi kuus ööd-päeva jutti või siis vahetuste kaupa, aga seda otsustab iga meeskond ise just nii, kuidas kõige



Hiina, Harbiin 1991.a. Jääskulptuur võistluselt.

paremini omadega valmis jõuab.

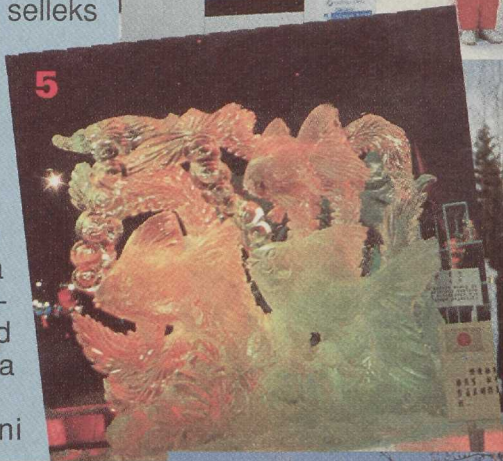
Lumeskulptuure tehakse suurtest kuupidest — 3,5 x 3,5 x 4 meetrit, see on sõltuvalt ilmast 40 - 50 tonni lund, aga ilmingimused on tõepoolest erinevad. Nii võib Soomes Rovaniemis õhutemperatuur olla -30° C,

Prantsusmaal 2000 meetri kõrgusel mägedes päikese käes +15° C .

Töövahendid on meeskonnad ise spetsiaalselt leiutanud ja võistlustele kaasa võtnud. Suurte lumetükkide saagimiseks sobib kõige paremini lehmakett või okasraat. Jääskulptuure töödeldakse selleks otstarbeks tehtud hästi teravate

" peitlitega ", sest nüri tööriist kraabib jää pinna tuhmiks. Sile jääskulptuur jätab mulje, nagu oleks ta tehtud klaasist — ta särab ja paistab selgelt läbi.

Loomulikult ei jaksaks eesti kunstnikud võistlustele sõita oma raha eest — selleks on vaja sponsoreid (need on sellised lahked ettevõtjad, kes on nõus oma raha välja andma niisuguse toreda kunstisündmuse jaoks). Kinni



Piltidel : 1. Eesti meeskond (Jaak Soans, Lembit Palm, Heiki Kongi) Šveitsis Grindelwaldis 1993.a. (ergutusptemia saanud töö)
 2. ja 3. USA, Alaska, Fairbanks 1994.a. Eesti meeskonna (Heiki Kongi, Tõnu Maarand, Voldemar Promet) esikoha saanud töö.
 4. Prantsusmaa, Valloire 1992.a. Eesti võistkond (Jaak Soans, Heiki Kongi ja Lembit Palm) lumeskulptuuri tegemas.
 5. 1991.a. Hiina, Harbiin. Jaapanlaste võistlustöö.
 6. 1991.a. Hiina, Harbiin. Jääst palee. Selliseid suuri objekte ehitatakse igal aastal.

tuleb maksta ainult sõidukulud, sest kohapeal elamine ja kultuuriprogrammist osavõtt on tasuta.

Niisugune suur ettevõtmine on see lume- ja jääskulptuuride tegemine !

Ja veel : kui sina juhtud talvel mõne toreda lume- või jääkuju tegema, siis saada tingimata pilt oma tööst HEALE LAPSELE. Põnevate tööde autoritele on lapsuril kindlasti midagi head kõrvale pandud !

Heiki Kongi jutu pani kirja Mare Remmelgas.



Talvel

Talv jõudis meie õuele
ja metsa, põllu põuele.
Õu meil kuldselt särav —
jäätus aiavärv.

Lund veel rohkem saja,
siis saab lumest maja.
Magab koopas karu,
kõhus talvevaru.

Puudel lumemütsid peas,
hanged ilusasti reas.
Üles tõusta ei taha karu —
magamine tema meelest marul

Rasmus Vilberg

Mõnus talv

Kõik suusatama täies hoos,
kõik poisid-plikad ikka koos.
Me suusad välja võtame,
kõik kohe õue tõttame.

Me õues lõbutseme koos,
mäest alla sõites täies hoos.
Karu üksinda näeb und,
ja taevast sajab pehmet lund.

Magnar Mikkelsaar

KOPLI KUNSTIKESKKOOLI III B KLASS

Talv

Õue jookseb iga laps,
krahmab kelgu krips ja krap.
Õues suured lumehanged,
külmapoisid jäälgil kanged.
Mutil urud sügavad,
maa sees väga mugavad.

Uisud libisevad jääl,
lapsi palju suurel mäel.
Leevikene siristab,
õues tuul nüüd vilistab.

Verner Liiv

Lund sajab!

Lund sajab,
mets kajab.
Siile metsas näha pole,
talv on külm ja väga kole.

Lilled paksu lume all,
värvu hüppab põõsa all.
Hüppab siia, hüppab sinna,
tahab külmast peitu minna.

Mariliis Kaljas

LUULETAB**Õues ja toas**

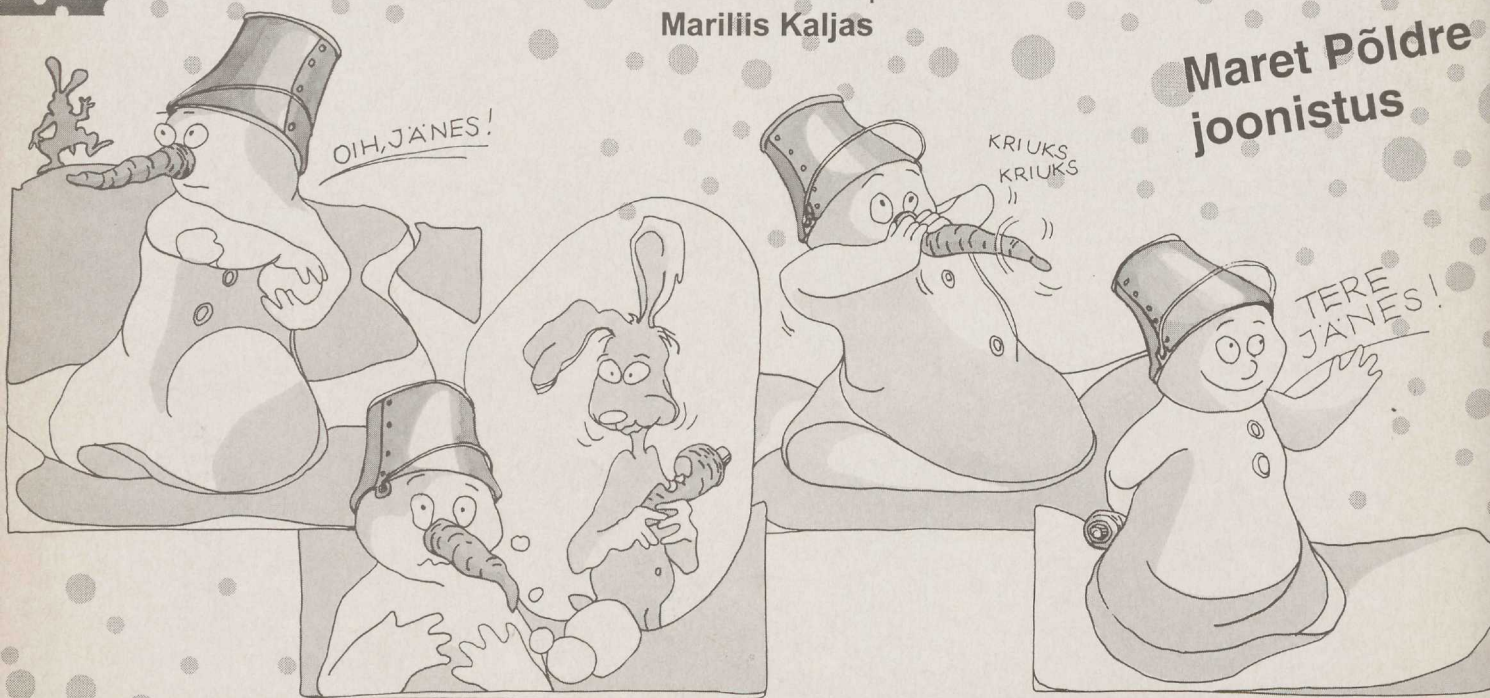
Õues sajab valget lund,
toas on vaikne õhtutund.
Lund on täis kõik tänavad,
lumehelbed säravad.

Valge müts on kuusel peas,
neid on mitu tükki reas.
Mäe otsast kostab kaja,
kaugelt paistab lumemaja.

Taevast lumepilved laiad,
toas on valmis soojad saidad.
Tulge tuppa, kõik te maiad,
toas saab palju moosisaia!

Henry Oja

Maret Põldre joonistus



KILPKONNA UNISTUS

Elas kord ühes väikeses kilbis kilpkonn. Tema unistuseks oli näha Jõuluvana. Selleks pidi ta vanaisa käest laenu küsima ja lennukiga Soome lendama.

Soomes oli külm. Et sooja saada, läks ta ühte majja. Ruumis oli palju punastes riietes inimesi. Äkki kõndis üks mees tema juurde ja kärkis:

“Jäid tööle hiljaks, jah? Mine garderoobi, riietu ümber ja lähed sellel aadressil. Sulle antakse kingikott ja hakkad pakke jagama!”

Kilpkonnal ei jäänud muud üle kui teha, mis kästi. Ta ei teadnud, et oli kontoris, kust saab Jõuluvana koju kutsuda. See käib nii: helistad Jõuluvana agentuuri, ütled oma aadressi, maksad raha ja jõulud on koos vale-jõuluvanaga, kes jagab kinke. Mõnedes peredes käib päris Jõuluvana, kõikide juurde ta ei jõua.

Kui kilpkonn aadressi järgi kohal oli, suruti talle suur kott kätte. Siis kästi istuda. Kilpkonn istus ja ootas, mis juhtuma hakkab. Äkki kamandas üks vihale läinud tädi: “No, mis istud, hakka juba kinke jagama!”

Kilpkonn küsis: “Kas neid, mis te mulle andsite?”

Tädi vastas: “Aga muidugi! Tee kiiremini.” Kilpkonna-jõuluvana tegi koti lahti, võttis ühe paki ning hakkas veerima: “Kati, Kati. Oi, kui kena, Kati kinkis selle mulle!”

Väike Kati hakkas nutma: “Ä-ä-ä-ä-ä, Jõuluvana võttis minu kingi ära-a-a-a...”

Kilpkonn aeti välja. Ta läks nukralt hotelli ja üüris endale toa.

Kui murelik mehike hommikul tõusis, tuli talle meelde, et Kati ütles tema kohta Jõuluvana. Järelilikult peab Jõuluvana seal majas olema, kust kilpkonn selle kostüümi sai? Majja tagasi minnes küsis kilpkonn ühelt mehelt: “Kas ma saaksin Jõuluvanaga rääkida?”

Mees imestas: “Nalja teed? Ega siin Lapimaa pole!”

Kilpkonn: “Aga kus ta siis elab?”

Mees: “Kas sa pole enne kuulnud, et ta elab Lapimaal Rovaniemis!”

Reisimees tõttas bussijaama ja ostis ühe pileti Rovaniemi. Bussi pealt maha roninud, uuris ta saanis istuvalt mehelt: “Ega te ei oska öelda, kus Jõuluvana elab?”

Mees vastas: “Mina see ju olen!”

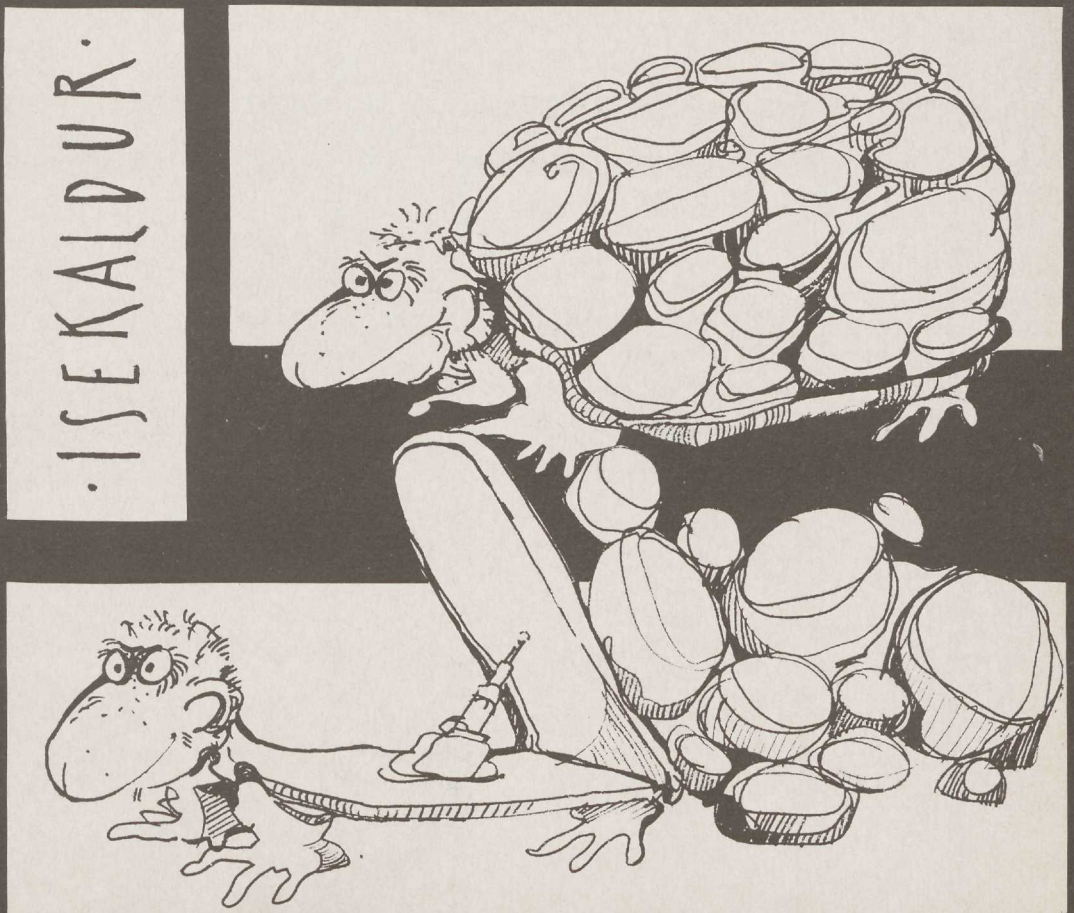
Kilpkonn minestas, sest ta oli nii õnnelik, et kohtus Jõuluvanaga.

Toibudes leidis ta end Jõuluvana juurest. Päkapiikk vaatas talle uurivalt otsa. Kilpkonn minestas uuesti, sest ta polnud ealeski näinud päkapikku.

Hiljem sõid kõik kooki ja jõid teed.

**Vilho Meier,
Nõo Põhikooli VI a klass**

ISEKALDUR.



AUTOKAARDID

Algus ajakirja " HEA LAPS " 1994. aasta aprillinumbris.

Sealt leiad ka mänguõpetuse.

NB! Kõikidel autokaartidel on antud kiirendus 0 - 100 km/h

DAIHATSU X-021



mootor: R4
 mootori
 töömaht: 1589 cm³
 võimsus: 105 hj (77kW)
 suurim pöörde- 134 Nm
 moment: 4800 P/min
 kiirendus: 10,5 s
 suurim kiirus: 185 km/h

CITROËN XM



mootor: V6
 mootori
 töömaht: 2963 cm³
 võimsus: 200 hj (147 kW)
 suurim pöörde- 260 Nm
 moment: 3600 P/min
 kiirendus: 8,6 s
 suurim kiirus: 235 km/h

ALPINE A 610 Turbo



mootor: V6
 mootori
 töömaht: 2975 cm³
 võimsus: 250 hj (184 kW)
 suurim pöörde- 350 Nm
 moment: 2900 P/min
 kiirendus: 5,7 s
 suurim kiirus: 265 km/h

SUBARU SVX



mootor: B6
 mootori
 töömaht: 3319 cm³
 võimsus: 230 hj (169 kW)
 suurim pöörde- 309 Nm
 moment: 4800 P/min
 kiirendus: 8,6 s
 suurim kiirus: 235 km/h

AUTOKAARDID

Need autokaardid on selles mängukomplektis viimased. Kui oled ostnud kõik seni ilmunud HEA LAPSE numbrid, siis on sul 64 autokaarti. Tulevikus hakkame avaldama ka muid põnevaid mängu. Kui sul on omal mingeid põnevaid mängu välja mõeldud, siis saada ka HEALE LAPSELE ! Löbusaid mängu hetki !

NISSAN 300 ZX



mootor: V6
 mootori
 töömaht: 2960 cm³
 võimsus: 283 hj (208 kW)
 suurim pöörde- 375 Nm
 moment: 3600 P/min
 kiirendus: 5,6 s
 suurim kiirus: 250 km/h

ALFA ROMEO TO



mootor: V6
 mootori
 töömaht: 2959 cm³
 võimsus: 232 hj (171 kW)
 suurim pöörde- 276 Nm
 moment: 5000 p/min
 kiirendus: 7,7 s
 suurim kiirus: 245 km/h

HONDA CRX ME-TARGA



mootor: R4
 mootori
 töömaht: 1595 cm³
 võimsus: 160 hj (118 Kw)
 suurim pöörde- 150 Nm
 moment: 7000 p/min
 kiirendus: 7,9 s
 suurim kiirus: 210 km/h

MERCEDES 320E



mootor: V6
 mootori
 töömaht: 3199 cm³
 võimsus: 231 hj (170 kW)
 suurim pöörde- 310 Nm
 moment: 4100 P/min
 kiirendus: 8,9 s
 suurim kiirus: 225 km/h

Kes kaitseb ^{kurja} isa ^{est?}

Oli pime augustiöö. Torm painutas puid, vihm peksis vastu auto esiklaasi. Ühtlane mootoriurin uinutas pikast töövahetusest väsinud juhti. Korraga märkas ta eemal kõnniteel kükitavat kogu. Naine pilgutas silmi: tööpoolest, suure puu all oli pisikene inimene. Pidurite kriginal peatas juht auto. Uni oli kui pühitud. Naine jooksis lapse juurde. Vihmast läbiligunenud, hirmunud väike poisike tõstis oma paistetanud verise näo tädi poole. "Kallis laps, miks sa siin oled? Kus su ema on?"

"Tahan em-me juurde!" nuuksatas väike Kolja ja viskus võõrale tädile sülle. "Armas laps, kohe läheme sinu ema juurde, aga sina näita mulle teed." Tädi võttis vihmamantli ja laotas üle lapse. Varsti jõudsid nad lagunenud puumaja juurde. Koljake näitas näpuga ukse suunas. Seal kostis joodikute räuskamist. Lonkav Kolja hoidis tugevasti tädi käest kinni. Koputusele keegi ei vastanud, sees oli liiga tugev lärm. Kui tädi ukse lahti lükkas, nägi poisike oma purpurjus ema...

"Ah sa, kutsikas, oled jälle siin! Ma su maha löön! Ah sina tuled hea tädiga, noh, tädi, võta ta endale, võta, võta, ega ma raha taha," lallutas noor, sassis juuste ja kortsunud kleidiga naine, Kolja ema. Hirmunud Kolja tahtis põgeneda. Tädi hoidis last tugevasti käest. "Miks sa tahad põgeneda, sa ju tahtsid ema juurde?" "Emme hakkab mind jälle peksma, ma kardan, valus on. Emme, kallis oled!" karjatas Koljake ja viskus võõra tädi sülle.

Ei, sõbrad, see pole põnevusjutt ega ka mitte väljamõeldis. See lugu juhtus augustis Kadriorus. Mitte kõigil pole kena, armas turvaline kodu a r m a s t a v a t e v a n e m a t e g a . Kahjuks on maailmas päris palju lapsi, kes kannatavad vägivalda all. Ka meil, Eestimaal. Et kuidagi neid lapsi aidata, on paljud täiskasvanud kõvasti tööd teinud, vastu võtnud seadusi, mis peaksid lapsi kaitsma. Näiteks on olemas rahvusvaheline Lapse Õiguste Konveñt-sioon. 8. juunil 1992.a. võeti vastu Eesti Vabariigi Laste-kaitse Seadus, mis jõustus 1. jaanuarist 1993. Selles on ära toodud nii laste õigused kui ka kohustused. paljude muude probleemide hulgas on kirjas ka lapse kohtlemine ja karistamine.

Kui kannatamas on sinu sõber, siis ära jää ükskõikseks, vaid püüa teda aidata. Aga kuhu ja kelle poole pöörduda? Kui sul on tore õpetaja, räägi temaga. Samuti on paljudes koolides psühholoog selleks, et õpilast tema muredes aidata. Mõnel juhul aitab sind psühhiaater. Kui sul mingil põhjusel pole tahtmist ega võimalust oma või sõbra-tuttava hädadest rääkida koolis, võid alati tulla Lastekaitse Liitu. Meie aadress on Pärnu mnt.59, Tallinn. Siin leiab sinu mure alati mõistmist. On väga äärmuslikke juhtumeid, kus abi on vaja kiiresti, siis helista politseisse või haiglasse. Mõnikord muutub kodune olukord nii võimatuks, et enam sinna jääda ei saa. Isa peksab ja ähvardab, võõrasema kiusab. Selleks puhuks on meil olemas turvakodud. Näiteks Lilleküla Turvakodu (aadress on Paldiski 51, sisekäik aga Mooni 1. Telefon on 49 01 01) või Nõmme Turvakodu (Kadaka 89). Armsad sõbrad! Kellelgi pole õigust teid vaeseomaks peksta, piinata ega mõnitada! Pöörduge alati meie, täiskasvanute poole. Meie kaitseme teid. Ärge jääge oma muredega üksi!

Tiina Vallikivi, Eesti Lastekaitse Liidu projekti "Lapsed ja vägivald" juht

Foto : FAIVI KLJUTŠIK



Krokodaabilia päevad ja ööd

Homsekron Krokodaablias oodata vahelduvat pilvitust. Temperatuur täpsustatakse ülehomme.

(Lendlohe Diibeli meteoroloogilistest ülestähendustest)

LÜHIKE SISSEJUHATUS: SALASOSINAD ROHELISES TELGIS.

See lugu räägib krokodaablitest. Minu meelest teavad juba üsna mitmed lapsed ja ka mõned valitud täiskasvanud, kes need krokodaablid on. Kes aga veel ei tea, see saab kohe teada.

Mina teadsin neist juba pikki aastaid üht-teist, kogu töe nende kohta aga sain teada ükskord palaval suvel. Suured aknaklaasid kütsid meie väikese suvemaja nii kuumaks, et seal oli mõnikord võimatu viibida. Siis sead-

PILDIL:

Teet, Kass, Alla ja Roman Kallas
krokodaablite väljahaudumise ajal.



teise ema, teine omakorda esimese poeg. Nii et nende tutvus, nagu öeldakse, oli pikaajaline. Aga nagu paljud muudki suured teod, algas nende reis väga lihtsalt. Nimelt sõitsid tänased kaasautorid ükskord Pärnu bussiga Varbolasse. Bussis oli väga palav, natuke igav ja üldse liiga harilik. Noorem autor hakkas kõige selle tõttu häälekalt nurisema, kaasreisijate tähelepanu sundis aga teist lausa punastama. Just sellele tasub tähelepanu pöörata, sest just sel hetkel tekkis tulevastel autoritel päästev ja haruldaselt üksmeelne idee — kui reisiks hoopis Krododaabliasse?”

Taipasin, et mu perekond oli hakanud tegelema kirjandusloominguga.

Astusin tasakesi eemale, sest teadsin, et selle juures neid segada ei maksa.

Kui krokodaabliraamat ükskord valmis sai, näitasid autorid seda ka mulle. Sain nondest sümpaatsetest oleditest palju uut ja huvitavat teada. Mõne aja pärast tõlkisin selle loo eesti keelde. Kuigi vilunum autoritest (Alla) oli omakorda mõne mu raamatu vene keelde tõlkinud, ei läinud eesti keeles kirjutamine tal siiski niisama lähedasti kui emakeeles. Aga kirjatöö on ka tema amet: ta on nimelt ajakirjanik. Roman on aga mu kasupoeg, kes hakkas eesti keelt õppima just selsamal suvel, kui temaga tutvaks saime.

simegi tikripöösaste varju üles rohelisse matkatelgi, kuhu Roman lausa elama jäi.

Siis hakkasin aga mõnikord lausa südapäeval kuulma telgist sosinat ja naeruturtsatusi, mõnikord aga poolehäälset, ent ägedat vaidlust. Panin seejuures tähele, et ka Romani ema põlnud kusagil näha.

Ükskord tuulevaikse ilmaga aias kõndides kuulsin aga, kuidas telgis midagi põnevat ette loeti.

Mis see oli?

“Mõte külastada maailmakuulsat Krokodaabilia riiki tekkis autoritel aastaid tagasi. Tol ajaloolisel suvel oli üks neist 7, teine 29 aastat vana. Juhtumisi oli üks autoritest



Jah, just siis, kui Varbolasse reisisid ka Krokodaabliasse sõideti. Varem polnud ta eesti keelega kokku puutunud, kuna ta oli sündinud ja seejärel 7 aastat elanud suures linnas, mille nimi on nüüd jälle Sankt-Peterburg. Temastki sai hiljem mõneks ajaks ajakirjanik, siis aga lõpetas ta Pedagoogikaülikooli eesti keele õpetajana. Praegu on Roman magistrant, kes uurib, kuidas Eestimaa venelastele paremini eesti keelt ja kirjandust õpetada. Oma teaduslikke tekste kirjutab ta juba ammu ainult eesti keeles.

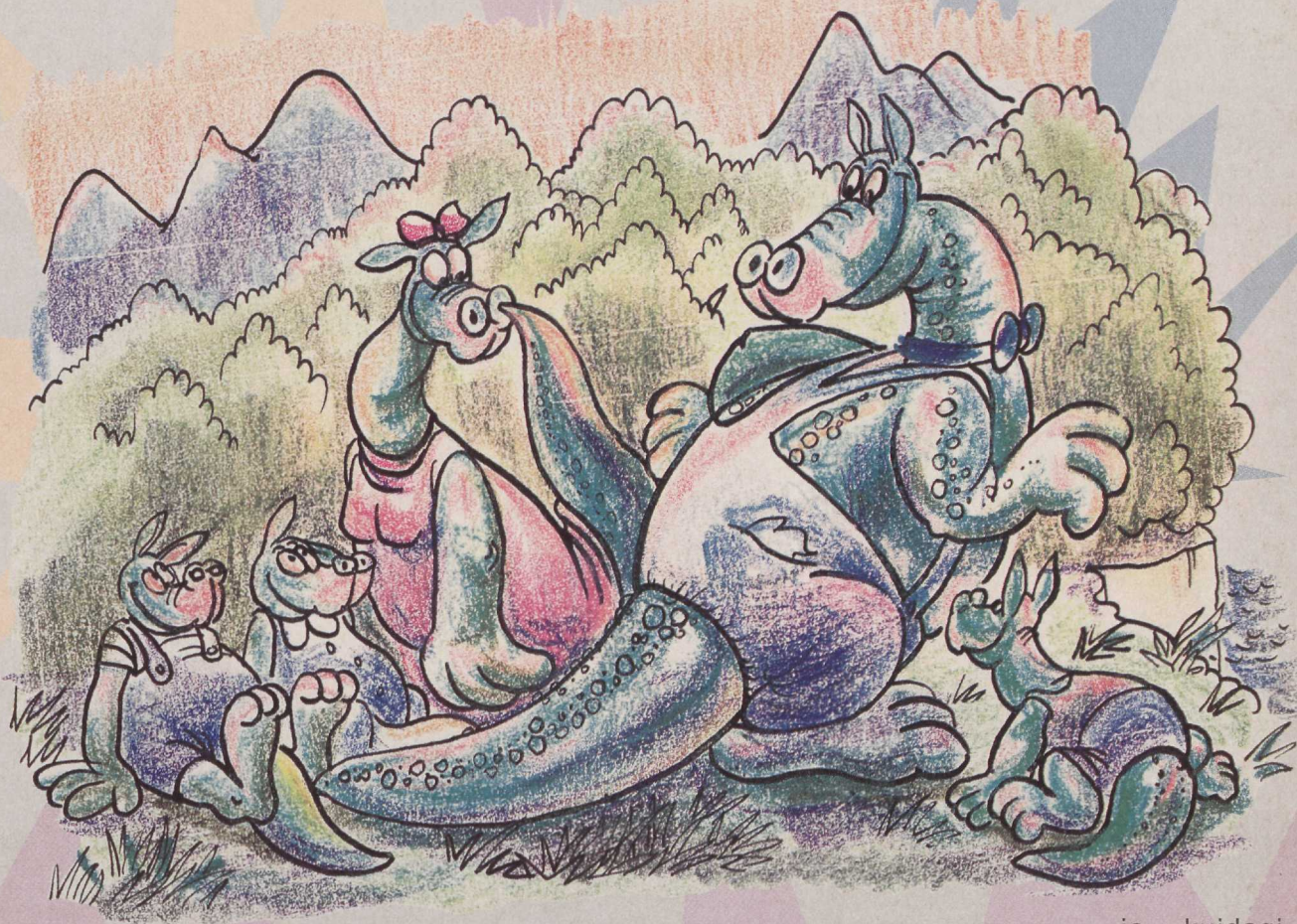
Hiljuti luges käsikirja läbi mu 9-aastane tütar Mari-Ann, kes leidis, et Krokodaabliast peaksid teadma teisedki lapsed — ennekõike need, kes sellest riigist juhuslikult üldse midagi kuulnud pole.

Teet Kallas

on neil lausa rahvuslik hobi. Hoopis seletamatu on aga see, et krokodaablid ei saa kunagi kolmesid, kahtedest rääkimata. (Tõsi küll, mõned uurijad väidavad, et algebrat nende koolides ei õpitagi).

Aga me alustasime kusagilt keskpaigast. Meil tuleks alustada hoopis vastusest õigustatud küsimusele: kes need krokodaablid siiski on ja kuidas nad välja näevad?

Sellele polegi nii kerge vastata. Kuigi me kõik teame, et kõige tähtsam pole sugugi väline ilu, vaid terane aru, pole meie jaoks sugugi ükskõik, kuidas keegi välja näeb, kas loodus on kinkinud talle pika saba ja teravad küünised või siis, kuldsed lokid ja pikad ripsmed... Mis krokodaablitesse puutub, siis tuleb ütelda, et kõik nad on natuke rohekad



EELTEADMISI KROKODAABLITEST

Ah, kui palju on möödunud aega meie esimesest reisist Krokodaabliasse! Ometi on selle maa tavad ja ajalugu olnud autoritele sagedaseks kõneaineks, andnud põhjust mõtisklusteks ja meenutusteks. Näiteks imestab noorem autor tänini selle üle, et lihtsad ja töökad krokodaablid peavad suurimaks lõbuks maailmas... vaipade puhastamist tolmuimejaga! See

ja kuidagi kohevad, parajalt prisked ja väga sümpaatsed. Neil on kikkis kõrvad, hea huumorimeel ja võluv naeratus. Ja saba on neil siiski ka. Lühidalt: kui saba maha arvata, on kõigis meis midagi krokodaablitest. Kellel on huumorimeelt, kellel lühikesed jalad...

Krokodaabilia loodus on kaunis ja karm. Seal on mägesid ja tasandikke, aprikoosisalusid ja kobrulehemetsi. On tiike ja koopaid, fjorde ja pallimänguplatse. Meie tähelepanekute kohaselt on seal riigis alati suvi.

Lapsesuu ei valeta !

Laps laulab raadios. Raadios on pime.
Laps tuli raadoist välja. Tuli alla redeliga.
Võttis riided ära, läks koju magama.
Raadios elab laps. Ei tea, miks ta seal elab ?

Kuningal oli koon peas.

Eerokene kasvab suureks. Eerokesest
saab ema. Eerokesest saab isa. Eerokesele
tulevad lapsed. Avab ukse — tulevadki lapsed.



Mattel Toys

Eerokene kasvab suureks, läheb ülikooli
õppima. Tuleb tarkuse hammas. Eerokene
õpib ülikoolis ära ja läheb sööma. Tädi annab
Eerokesele süüa ülikooli kohvikus.
Tuleb tarkusehammas.

Eero läheb poodi, ostab raha. Eero läheb
õppima ülikooli. Tuttav onku on ülikoolis
õppimas. Anname onkule raha.



(Laevaga vannis.)
Kukkusin laevaga vette. Eerokene armastab
ujuda. Eerokene armastab Eerokest.

(Mingi masin pumpab august vett ja kallab kraavi.)
Traktor pissib !... Ei ole traktor, see on kraana.
Traktor ei oska pissida.

Eerokesel ei ole raha, mis me teeme ? Eerokesel
on vaja koolikotti. Eerokene paneb koolikoti kaela.
On vaja panna koti sisse raha, siis ma kasvan
suureks ja lähen kooli.

Varsti pime läheb magama — siis tuleb päike.

**NEED VAHVAD LAUSED KIRJUTAS OMA ALLA KOLME
AASTASE POJA EERO SUUST ÜLES LUULETAJA VALERIA
RÄNIK. KAS KA SINU VÄIKEVEND VÕI ÕDE LEIUTAB
SELLISEID TOREDAID ÜTLEMISI ? KUI JAH, SIIS KIRJUTA
NEED ÜLES JA SAADA HEALE LAPSELE !**

**PARIMALE KIRJUTAJALE
(ÕIGEMINI TA VÄIKESELE
" RAHVALAULIKULE ")
KINGIB MATTEL TOYS
TOREDA AVASTUSTE VAIBA !**

Onku teeb Eerokesest filmi. Eerokene mahub telekasse.



Millal kasutati esimest korda tekki ?

Kuna magamise ajal kehatemperatuur langeb, on inimesed pidanud end alati õõsiti millegagi katma — vahest ainult väga sooja kliimas pole seda vaja. Tuhendeid aastaid kasutati selleks loomanahka (kes teab, äkki sedasama, mida päeval kasukana pruugiti !) Usu või ei, aga tekk — kate, mida kasutati üksnes voodis, on suhteliselt " noor " leiutus ! Aastal 1340 olevat valmistanud mees nimega Thomas Blanket (blanket tähendab teatevasti inglise keeles tekki) esimesed spetsiaalselt magamiseks mõeldud voodikatted !

HEA LAPS VASTUSTE TALONG

A. Küsimuste vastused :

1.
2.
3.
4.

B. Mõistatuse lahendus (skeem) :

5.



4. Mida ütles siilipojake, kui ta kaktuse peale istus ?

Millist köögivilja kasutati vanasti üüri maksmiseks ?

Tükk aega tagasi peeti Euroopas nii kallihinnaliseks sibulat ! Sibulaid kingiti isegi pulmadeks ! Sibula ajalugu on tegelikult väga huvitav : sibula-joonistusi on leitud 5000 aasta vanustest haudadest Egiptuses. Egiptlased pidasid sibulat nii tähtsaks, et asetasid vannet andes tema peale oma käted — nii, nagu kristlased piiblile ! Ja Rooma keiser Nero uskus sibulatega oma häält parandavat... Küll tal võis aroomaatne hääl olla !

5. Kas oskad ühendada kõik need punktid nelja sirgjoonega nii, et pliatsit paberilt üles ei tõsta ?

1. Kaks noormeest täitsid ankeete, kusjuures mõlemal olid täpselt samad vanemad ja sama sünniaeg. Aga kui ametnik meestelt küsis : " Kas te olete kaksikud ? vastasid mõlemad : " Ei ! " Kes nad siis olid ?



3. Kes see on : kahe kүүruga, ja hulgub ringi põhjapoolusel

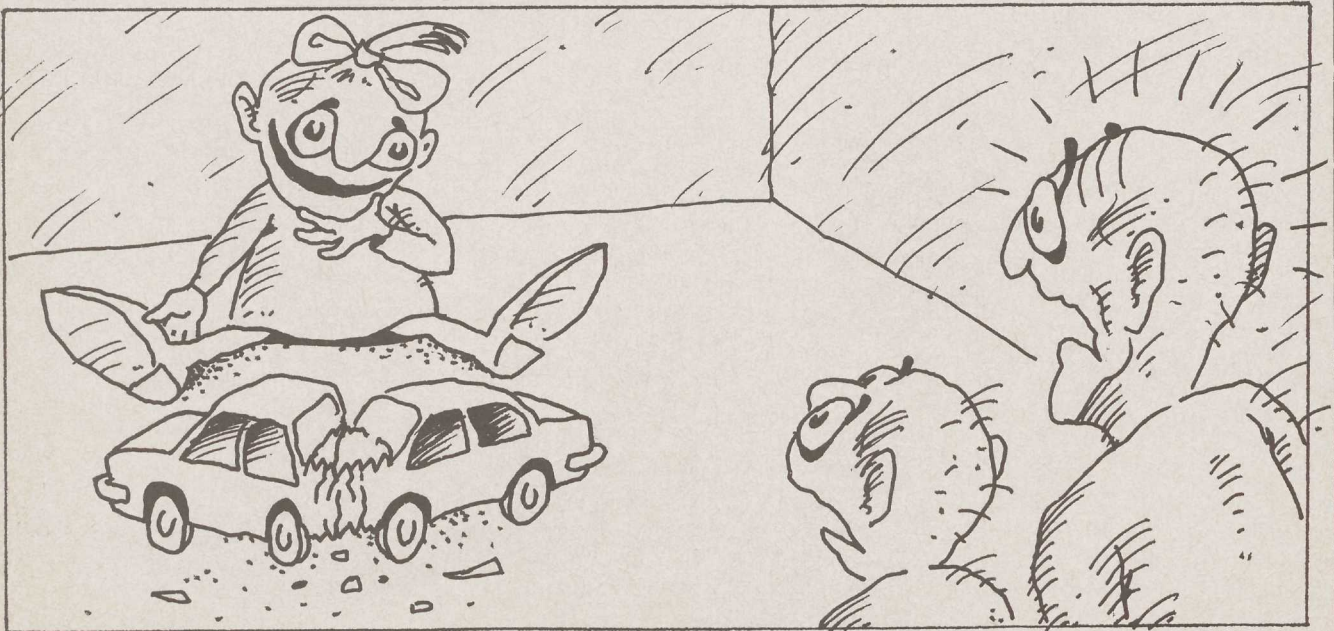
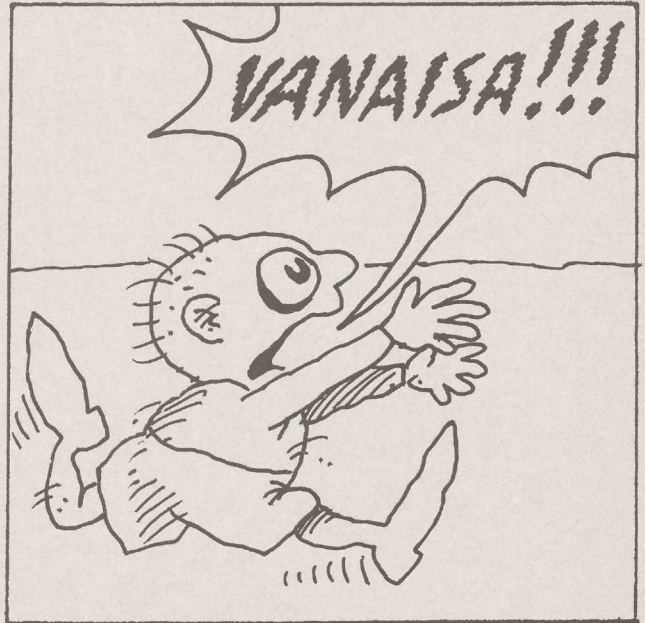


2. Eskimod ehtasid oma jäämaja, mida teatavasti kutsutakse Igiuks. Päev läbi ladusid nad jääplokkke üksteise otsa ja olid õhtuks üsna väsinud. Kui maja sai lõpuks valmis, istus väike eskimo suure eskimo sülele ja lausus : " Oh sa mu Isake ! " Suur eskimo tahaksin sulle öelda : sa mu pojake, aga see poleks õige... " Kes siis oli väike eskimo suurele eskimole ?

Lapsude Krutski-küsimused

perikond
MARTINSON

ALAR PIKKORAINEN



KODU

Mu kodu on väike,
kuid mänguhoos suur.
Mu kodu on puude ligidal
ja vete ligidal ka.
Ta akendes alati päike,
ta on minu õnnesaar.

TARGO SAGUR
Kurtna Lasteaed-Algkoolist

MÕTISKLUS KODUST

Kodu on hea, sest seal on ema.
Mis on veel parem, seda ei tea.
Kodus on õde ja kodus on isa,
kodus on kass ja kodus on tass,
mille sees on soe tee!

GERLIN TAMM
Kurtna Lasteaed-Algkoolist



JÄNUÜD KÕIK PEAD TÕÕLE!

KES MÕTLEB PARIMA EESTI NIME "LEGO"
UUELE MÄNGUKODULE, MIDA VALMISTAMAL
KUTSUTAKSE BELVILLE' IKS?

KES JOONISTAB KÜÜNLEKUD LÕPUS PARIMA
PILDI TEEMAL " NIISUGUSEID MÄNGE VÕIKS
"LEGO" VALMISTADA, SAAB AUHINNAKS JUST
SELLISE MÄNGUKODU!

Lapsur Nessuke lisab: " Kõige kõrgem on ära trükkida
selliseid joonistusi, mis on tavalise joonistusvõrkulene
suurused! Ja veel: ärge unustage oma joonistus
toimetusse saata! Aadressi leiata tagumisel siselehel
Nägemiseni!



MAITSE TÄNA...

PAIDE PIIM

TEL. 238 41789

FAKS 238 43283

EE 28 20 PAIDE,
PÄÄMA TEE 11



JAS TAHAH HOMME VEEL!



ALVIKO

AS ALVIKO

EE 29 00 VILJANDI

KOIDU 13

TEL. 243 54305

FAKS 243 53868

UUED SALATID:
KOIDU — KAPSAS, PORGAND, ÕUN
MARDI — KAPSAS, PORGAND
NOORUS — KURK, KÜÜSLAUK

**PURKI ON PANDUD VITAMIINID,
 MINERAALID, SUVESOOJUS,
 PÄIKESEKIIR.**

Süües ALVIKO tooteid kaovad talvehallus ja kevadväsimus.

**NÄSTI KALLERDUNUD JA
 HORGU MAITSEGA
 MOOSID**

Taga-Käruverre Põhikool

õpetajate
vähimääraja

Kui kooli nimi ajalehes valesti kirjutati (Taga-Kärukere), helistas õpetaja Kasklik raadiosse ja käskis ajalehele öelda, kuidas on õige.

Õpetaja Kasklik võib anda kõiki aineid, sest ta teab, et selleks tuleb avada vastava aine õpik. Kui selles aines on olemas töövihik, tuleb hiljem avada ka see.

Ehkki ajaloos on olnud nii kurbi kui rõmsaid hetki, kõneleb õpetaja Nutumaik kõigest kuidagi nutuselt. Ükskord ütles ta "makedoonia faalanks" - nii kurva häälega, et Mairoos Pirnpuum viimasest pingist pidas seda naise nimeks.



õpetaja Nutumaik



õpetaja Sõnalemb

Kui mõni õpilane ei armasta luuletusi, ütleb õpetaja Sõnalemb, et luuletused armastavad õpilast ikkagi. Õpetaja Sõnalemmekoostatud luulepõimikuid on esitanud peaaegu kõik praeguste õpilaste vanemad. Mitteesitanuid võõristatakse.



õpetaja Kasklik



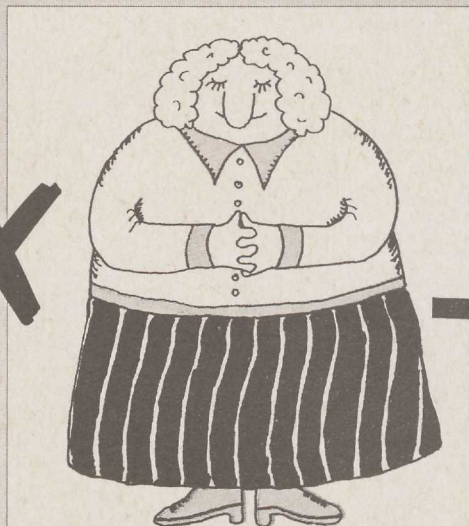
õpetaja Mälumees

Õpetaja Mälumehel on selline mälu, et numbrid ja valemid jäävad meelde, aga nädalapäevade nimetused ei jää. Kord läinud ta pühapäeval kooli. Koristaja poeg Ants tulnud vastu, öelnud, et on pühapäev. Mitmes nädalapäev see on, küsinud õpetaja Mälumees. Seda ei teadnud jällegi Ants.



õpetaja Reibasmeel

Lapsed, vanemad, kolleegid, külalised — kõigile lööb õpetaja Reibasmeel elu sisse. Kõik on sellise näoga, nagu ei teakski, kuidas nad enne üldse elatud said.



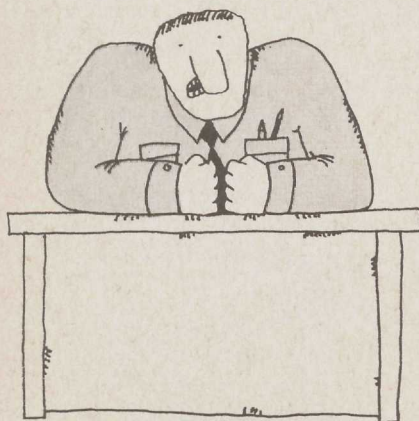
õpetaja Pehme

✓
Õpetaja Pehme ei oska käskida ega keelata. Temast on tehtud niisugune luuletus :

SEE ON ÕPETAJA PEHME,
KELLE JUURDE MEIE LÄHME,
KUI MEIL SÕRMES TORGIB PIND
VÕI ON PÄHE TEINUD LIND. ?

Seda luuletust pole õpetaja Sõnalemb oma põimikus veel kasutanud.

Millised õpetajad teie koolis töötavad?
Kirjutage ja joonistage!



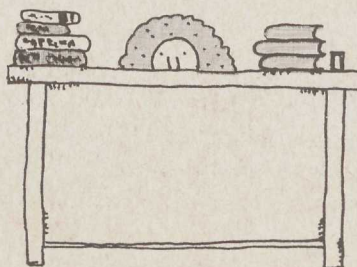
õpetaja Taputeivas

Mõni lapsevanem ütleb, et õpetaja Taputeivas on kuivavõitu. Ometigi õpetab ta saksa keele sõnu häädama nii, et sülg pritsiks.

Õpetaja Karjase läheduses muutub metsikuimgi loomus vagusaks kui talleke. On lubatud, et need, kes rahus ja üksmeeles viisi peavad, saavad laulupeole sõita ja Tallinna koolimajas pörandal magada.



õpetaja Karjane



õpetaja Kribu

Õpetaja Kribu on tähelepanuväärne selle poolest, et teda on raske märgata. See omadus laseb tal hõlpsasti õpilaste keelepruuki üles märkida. Ta on selle töö eest isegi autasu saanud.

TARTU 14. KESKKOOL KUULUTAB VÄLJA KARIKATUURIVÕISTLUSE :

"MIDA NAERAD, KOOLIJÜTS?"

TEEMA : MUUSIKA



PARIMATELE KA HEA LAPSE AUHINNAD !

Oodatud on mustvalged originaaltööd formaadiga 210x297 cm. Tööde arv on piiramatu. Iga töö tagaküljele kirjutada nimi, perekonnanimi, kool, klass ja aadress.

Tööd tuleks saata või tuua 1. aprilliks 1995.a. aadressil : EE 24 00 Tartu Aianduse 4. Õp. Paul Kunman.

Töid ei tagastata, parematest töödest korraldatakse näitus. Parimatele auhinnad !

**NB! FORSELIUSE SELTSILT PEAPREEMIA :
VÕITJA SÖIDAB NORRA KUNINGRIIKI !**

Kui ma oleksin miljonär

Kui ma oleksin miljonär, siis ostaksin endale auto. Korraliku "OPEL". Mitte mõne logu, mida mõnel pool autoärides müüakse. Ja ka mitte sellise, millele bensiini sisse ei saa lasta. Kui ma oleksin miljonär, siis teeksin autost maja. See tähendab, et ostaksin oma autole maja sisustuse. Palkaksin ka kaks meistrit oma auto sisustust korda seadma ja igasuguseid seadmeid ehitama, et autot juhtides saaks pikutada, masinatelt juua ja süüa tellida. Bensiiniga poleks mul üldse muret, sest ka bensii-nivarud oleksid mul käepärast võtta. Loomulikult oleks mu autos ka köök, kus saaksin vabal ajal toite valmistada. Kööki ostaksin toiduaineid nii palju, et mul ei oleks

vajadust lähimal ajal oma mugavast autost poodi joosta.

Siis ostaksin ma tapeedi ning laseksin selle meistritel seinale panna. Aga sein ilma piltideta on sama, mis puder ilma soolata. Nii ma laseksin kunstnikel mõne pildi maalida ja meistritel pildid seinale lüüa. Muidugi oleks mul autos ka voodi, kus ma öösiti magaksin. Ja ma arvan, et mul lõpeks siis ka raha otsa või ma ei viitsi enam edasi kirjutada. Igatahes teeksin ma tõesti nii, kui oleksin miljonär.



9-aastane IVO HEINLOO,
Järveotsa Keskkooli IV klass

Pildi joonistas THOMAS SCHEILEKE

Pikad juuksed pikk pidu



1



2



7



8



3



4



5



6



9



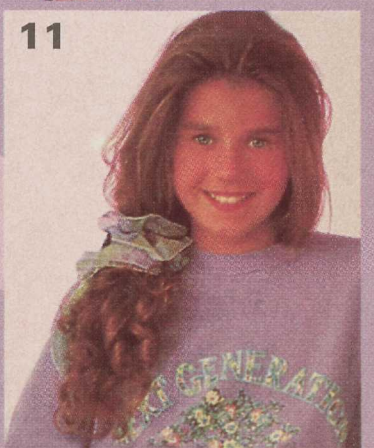
10



13



12



11

Pidupäeval tahame välja näha ilusamad ja paremad kui tavaliselt. Moodsa soenguga näed kindlasti ka ilusam välja. Moodsa soengu tagab korralik juuksetähelepanu pööranud.

Tihti usaldatakse juuste lõikamine ema või sõbratari hoolde kuid ajakohast ning moodsat soengut lõigata oskab vaid elukutseline juuksur. Ka juukseotste piiramist tasub teha juuksuris ning tema leiab sulle ka sobivaima lõikuse.

Viimasel ajal ei saa öelda, et moes on nüüd see üks ja ainus. Võimalusi on kõige erinevamaid. Igaüks võib valida vastavalt oma stiilile.

Praeguses soengumoes on päevakorral 70. aastate mõju. See stiil pakub palju huvitavaid võimalusi. Palju kantakse sirget ja loomulikku juust, mille puhul kõige olulisem on lõikus ja terve väljanägemine.

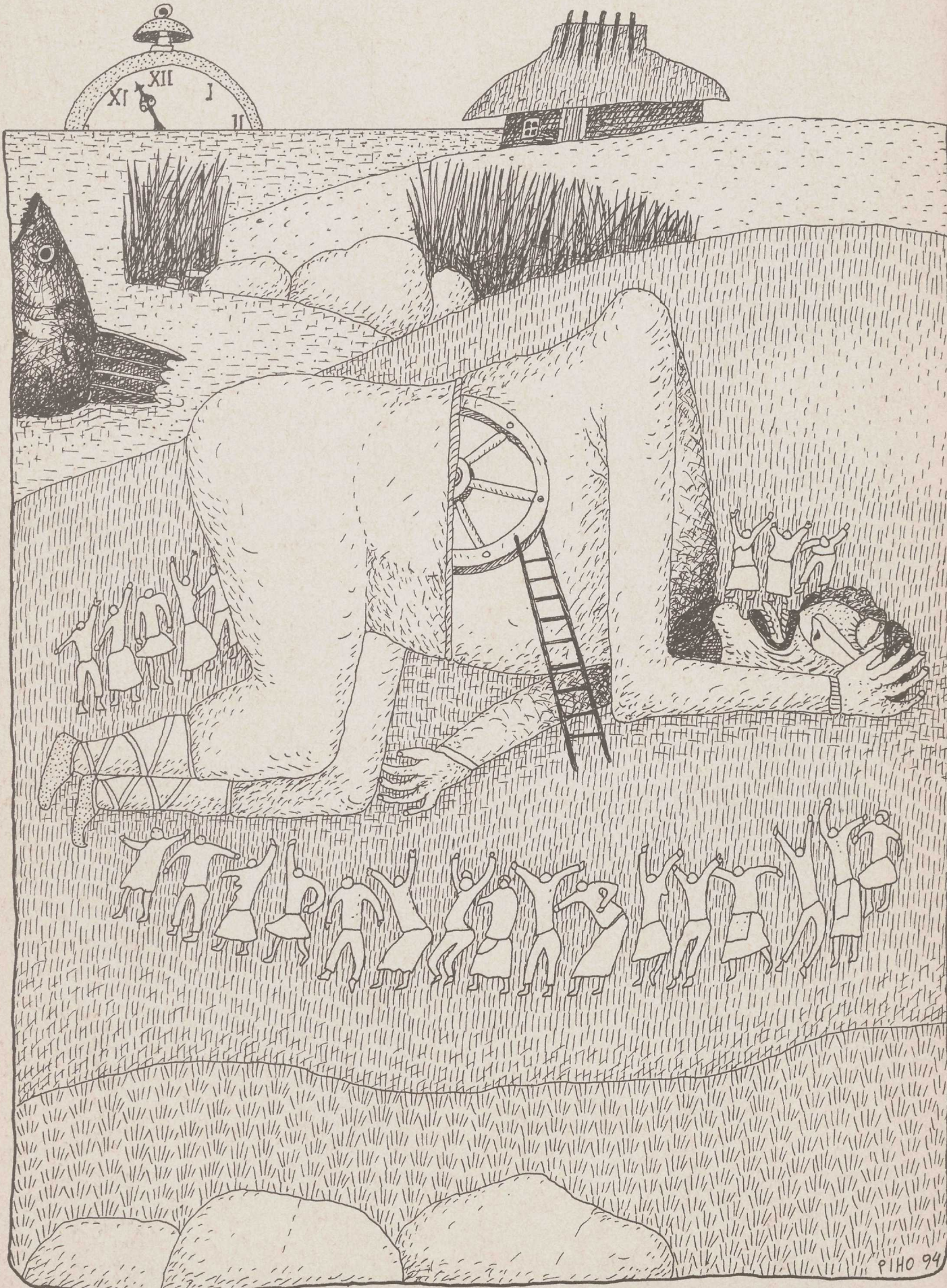
Poolpikki sirgeid juukseid võib kanda, koolutades juukseotsi kas alla- või ülespoole. Kasutatakse palju paelu ja lipse (foto 1; 2).

Pikkade juuste soengu suurmoeks on saanud pat-sid. Neid võib teha rohkem kui kaks, ning kui need on pununud, võib neid keerata ümber pea nii, kuidas fan-taasia lubab (foto 3–8).

Kasutada võib ka papiljotte (foto 9). Neid on väga lihtne juustesse keerata (foto 10–12).

Kui soengu tegemine raskeks muutub, pöördu oma sõbratari või ema poole, kahekesi saab alati parema tulemuse.

Reet Merima
salong "Carmen"



Kaks mängu

Suure Tõllu mäng

Lapsed kogunevad suureks sõõriks ja võtavad üksteisel käest kinni. Üks lastest on sõõri keskel ja magab murul. Teised hüüavad kooris: "Töll, Töll, tõuse üles! Vaenlane on Sõrve sääres!" Nii hüüavad nad mitu korda. Töll tõuseb, ringutab ja hakkab siis lapsi püüdma. Kelle ta kätte saab, see läheb ringi sisse ja on uus Suur Töll. Ning mäng algab otsast peale. Nii võib neli-viis korda seda mängida.



JUSS PIHO joonistused

Piretimäng

Lapsed kogunevad suureks sõõriks ja võtavad üksteisel käest kinni. Üks lastest seisab sõõri keskel ja tema on Piret, kes sukka koob. Teised lapsed aina hõikavad koos: "Piret, Piret, tule meile, lähme kerisekive kandma!" Nii hüüavad nad paar-kolm korda. Siis paneb Piret suka käest ja hakkab oma kaaslasti püüdma. Kelle ta kätte saab, see läheb ringi sisse ja on Piret. Nii võib sedagi mängu mitu korda korrata.

Oh sa sinder!

Hädakutsung "mayday" pole kasutusele võetud maipäevade auks, vaid see on mugandus prantsuskeelsest väljendist "m' aidez!" — aita mind!

Liechtensteinis, maailma väikseimas riigis on riigikeeleks saksa keel, kuid rahaühikuks Šveitsi frank!

Missugust sõna kasutatakse Piiblis kõige rohkem? See sõna on "ja" — inglased on neid kokku lugenud seal 46 277.

Kui tahad nime anda igale Linnutees olevale tähele, siis vajad selleks 4000 aastat — juhul, kui lausud iga sekund ühe nime...

Brasiilias elab liblikas, kes nii värvuse kui lõhna poolest meenutab šokolaadi. Loodetavasti jõuab ta maiasmokkade eest ära lennata!

Sündides on imikul 350 erinevat luud, paljud neist ühinevad aastate vältel üksteisega, ja täiskasvanul on neid ainult 206!

Ühe tomati söömisel saad 1 kalori energiat, mis on piisav 650 sõna lugemiseks! Tomat kätte ja raamat ette!

Mehed ja poisid kukuvad sagedamini une pealt voodist välja kui naised ja tüdrukud!

Iga rahuaasta kohta on maailma ajaloos olnud 10 sõja-aastat!

1995. AASTAKS ON VÕIMALIK AJAKIRJA "HEA LAPS" TELLIDA

"AJAKIRJANDUSLEVI" KAUDU.

ÜSIKNUMBRI HIND 6.50

3 KUUD 19.50

6 KUUD 39.50

Toimetaja.....Leelo Tungal tel.681 259

Kujundaja...Mare Rimmelgas

Esikaane pilt :
ÜLLE MEISTER

Toimetuse address: HEA LAPS
EEO 001 Tallinn, Pärnu mnt. 67-a

RdE * PRINTALL * Tell. nr. 5962

NB ! TELLIMISINDEKS ON 78 238

HEAD LAPSED



Karina aitab ema kodus ja käib usinasti koolis.

Ragne Olvet oskab kaunitl naeratada, armastab väga lasteaias käia ja joonistada koos oma kunstnikust vanemaga, ning vahel ka ulakusi teha — näiteks veeta vannis supelda. Ragne on nelja ja poole aastane.



Johanna Saar Kivimäelt oli sügisel külas Järva maak. Raba talus. Aitas loomi karjamaale ajada, kutsikaid kantseldada ja oli hea tuju hoidja kartulinõppimisel.



Mehis Soomre Mustamäelt ja Mähelt ei pannud põrmugi pahaks, et teda vannitamise asemel kraanikausitati.



7-aastane Robert Parkala on tubli ja julge poiss : ta päästis Schnelli tiigi ääres uppumisohust mängukaaslase.

Mari-Liis Tartust oli 9. aastat tagasi HEA LAPS

